

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

X. Quaeritur quid sint Origenis Monobiblia, & quid ipsius pro se Apologia à
Vincentio Bellovacensi commemorata.

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

A duxerat, quæ Susanna casum narrat. Extat denique Dialogus De recta in Deum fide, qui & contra Marcionitas inscribitur; sed spurius, & suppositus, ut infra demonstrabimus.

VI. Epistolas Origenis quotquot erat nactus, à se fuisse collectas, & in proprios libros digestas tradit Eusebius; numero autem fuisse illas pluraquam centum. Conscientissimus quippe literarum Origenes fuit. Librum collectionis hujus quartum citat Rufinus in libello De adulterat. libror. Orig. Ex hoc Epistolarum Syntagmate illas ab Eusebio commemoratas reperio: prima est ad Leonidem martyrio proximum: alteram scripsit Origenes adversus eos qui suum in literas humaniores studium eriminabantur: proxima diversarum Epistolarum commemoratio est, in quibus indicatur Persecutionis sextæ tempus, quarum tamen inscriptiones & titulos sigillatim Eusebius non persequitur: tum mentio fit Epistolæ ad Africanum de Susanna historia: laudatur deinde Epistola ad Philippum Imperatorem, alia ad conjugem ipsius Severam, alia ad Fabianum Papam, alia ad alios complures Episcopos, quibus fidei professio continebatur; & diversa denique distincte non notata: postmodum plurimæ citantur Epistolæ, quæ declarabant quam utiles iis sermones reliquisset, qui solatio in cruciatibus indigebant. Hæc Eusebius. Testatur Hieronymus suæ ætate superfuisse Origenis Epistolas ad Philippum, ipsiusque matrem; cum Eusebius è quo hunc librum Hieronymus confarcinavit, habeat, & *ὁ λόγος γαυρῆτος, conjugem ipsius*. Idem scribit de literis Origenis ad Beryllum Bostrensem Episcopum Hieronymus. Rufinus quoque in libello De adulter. libror. Orig. testimonio utitur ex Epistola ab Origene ad amicos quosdam suos Alexandrinos scripta: & alteram laudat præterea ejusdem argumenti.

C Epistola ejusdem ad Gregorium Thaumaturgum decimum tertium Philocalia caput continetur. Partem denique Epistolæ cujusdam Adamantij proferunt Cedrenus, & Suidas.

VII. Aliarum præterea quarundam scriptionum Origenis mentionem apud Veteres invenio. Philo Judæus ediderat librum Ebraicorum nominum Veteris Testamenti, eorumque etymologias & interpretationes adjecerat: quem librum Latina oratione Hieronymus expressit. Quod in Testamento Veteri fecerat Philo, idem in Novo feceravit Origenes, suumque opus ad opus Philonis adjunxit; in eoque Hieronymum imitatore habuit: cujus verba hæc sunt in Præfat. ad librum Ebraic. nomin. *Ac ne forte consummato officio quasi extrema deesset manus, Novi Testamenti verba & nomina interpretatus sum, imitari volens ex parte Origenem; quem post Apostolos Ecclesiarum magistrum nemo nisi imperitus negat. Inter cætera enim ingenij sui præclara monumenta etiam in hoc laboravit, ut quod Philo quasi Judæus oniserat, hic ut Christianus impletet. Libri ejusdem meminit Auctor Questionum ad Orthodoxos, quibus tribuitur Iustino, Quæst. 82, & 86. in eoque præter Ebraica nomina, mensuras etiam interpretatas esse docet. Videat ergo Rufinus qua fide scripserit Invect. 2. in Hieronym. ne unum quidem Scripturæ verbum Origenem vertisse.*

VIII. Librum De oratione emisisse Origenem memoria prodidit Pamphilus in Apologetico: *Denique, inquit, in tam multis, & tam diversis ejus (Origenis) libris nusquam omnino invenitur unus ab eo liber propriè De anima conscriptus, sicut habet vel De martyrio, vel De oratione, vel De resurrectione. Quo licet careremus testimonio, ipsum opus quod ad hanc diem superest, per se innotesceret.*

E IX. Theodoretus in libris Hæreticarum Fabularum Origenem sæpe allegat, & libros ipsius in testimonium adducit. Libro quidem priore, cap. 2, scripsisse eum ait adversus Menandrum Hæreticum; & capite 4, adversus Basilidem & Ilidorum; & capite 7, adversus Helcesaitas; & capite 19, adversus Hermogenem & Valentinum; & capite 21, adversus Severum; & capite 25, adversus Apellem: & libro 2. capite 2, adversus hæresim Nazaræorum; & libro 3. capite 1, adversus Nicolaitas. Libro vero secundo, capite 5, tradit Origeni tribuere nonnullos Parvum Labyrinthum, qui liber adversus Theodotum Hæreticum scriptus est. Nicephorus quoque libro 10. cap. 36, Origenem testatur scriptis libellis luculenter refellisse Marcellum Galatam, & Porphyrium; ipsique libris id assequi conatum esse, ut obscuri & intricati Scripturæ loci, quibus abuti solebant Hæretici, ad verum sensum desisterentur. Non equidem crediderim totidem libros confutandis Hæreticis emisisse Origenem, quot Hæreticos ab eo confutatos narrat Theodoretus; sed plurimos ex illis in alterius argumenti scriptionibus obiter ab Origene perstrictos existimo; quemadmodum Heraclæonem in Commentariis in Iohannem sæpe ab eo sigillatim videmus, & ubique fere Valentinum, Basilidem, & Marcionem. At aliquos tamen adversus Hæreticos & Ethnicos quosdam ex instituto edidisse certum est; qualis est liber contra Celsum; qualis fuit Parvus ille Labyrinthus adversus Theodotum, si modo Origenem auctorem habuit; qualis fuit Lucubratio adversus Helcesaitas, quos peculiari opere convictos fuisse verisimile est.

X. Hieronymus apud Rufinum Invect. 2. indicem librorum Origenis pertextens, sic disserit: *Pulsis noscere quænam ingenij sui reliquerit monumenta? Sequens titulus ostendit: Scripsi in*

Genesim libros tredecim: mysticarum Homiliarum libros duos: in Exodo Excerpta: in Levitico Excerpta: A
item Monobiblia, & de apoc. libros quatuor, De resurrectione libros duos, & alios De resurrectione
Dialogos duos. Quid sint Monobiblia incertum est. Fortasse non peculiare aliquod Origenis
 opus hoc nomine signatur, sed ea ejus Opuscula, quæ nos Syntagmatum appellatione
 complectimur. Cum enim Exegetica enumerasset Hieronymus, tum in unam classem
 Syntagmata conjicit, ad eaque suo ordine percensenda accedens, *item*, inquit, *scripsit Mo-*
nobiblia, & de apoc. libros duos, &c. quasi dixisset: Item sequentia scripsit Syntagmata (quæ
 & Opuscula deinde Rufinus appellat) nempe libros *de apoc.* &c. Atque hæc, quod non
 aliorum librorum causa essent elaborata, nec alijs adjungenda essent libris, cujusmodi
 erant Exegetica; sed proprio continerentur argumento, & circa peculiarem sibi materiam
 versarentur, ideo Monobiblia appellata sunt. Sed hæc pro conjectura haberi volo.

Ad postremum Vincentius Bellocensis Speculi doctrinalis libr. 18. cap. 43, Origenis
 lucubrationes quæ ad sua pervenerant tempora enumerans, sic auspicator: *Apologia pro*
se, tractatus 1. Doctrinæ quidem suæ defensionem ad Fabianum Papam misisse Origenem
 supra notavimus: an ea his significetur Vincentij verbis, an aliud quippiam opus Lector
 perspicax arbitretur.

XI. Minime vero in hunc censum conferenda videretur esse Philocalia, ut quæ à Basi-
 lio & Gregorio Theologo confuta & confarcinata sit. Quoniam tamen ex Adamantij
 pannis tota contexta est, & ex ventilatis supra Origenis Operibus fere detracta sunt fra-
 gmenta quibus illa constat, ideo non pro diverso aliquo opere habenda est, sed pro Ori-
 geniano tantum centone, in quo Origeniana omnia sunt præter contextum: proptereaque C
 in hanc seriem à nobis admittetur.

SECTIO SECUNDA.

DE ORIGENIS SYNTAGMATIS QUÆ SVPER SVNT,
DEQUE VETVSTIS LIBRORVM *de apoc.* INTERPRETATIONIBVS.

I. Agitur de libris De resurrectione, II. *de apoc.*, eorumque vetustis interpretationi-
 bus, III. *προλεγόμενα*, IV. Protreptico ad martyrium, V. libris contra Celsam, VI. Episto-
 lis, VII. libro De Oratore, VIII. & Philocalia.

I. **E**X enumeratis proxime Adamantij Syntagmatis fere omnibus, vel toti libri, vel
 insignia fragmenta, vel particulae aliquæ ad nostra tempora pervenerunt. E libris
 quidem De resurrectione primo & secundo fragmenta aliquot deponit Pam-
 philus in Apologeticis, ad septimam depellendam criminationem, qua de resurrectione
 male sensisse Origenes dicebatur. Ex eodem quoque Opere, capitis decimi libri secun-
 di *de apoc.*, fatente ipso Origene, pars aliqua translata est.

*Orig. lib. 2.
De princ.
c. 3.
Bar. A. 232.
cap. 4.*

II. Baronius libros *de apoc.* ad exemplum Longini elaboratos ab Origene suspicatur.
 Longinum siquidem huius tituli librum scripsisse refert Porphyrius in Vita Plotini. Si
 quis è contrario Longinum asseruerit operis sui argumentum ab Origene summissè, à vero
 longius non abibit; aequè enim utrumque incertum est. Libri inscriptionem parum asse-
 cutus est Rufinus, qui in Prologo ad libros *de apoc.* reddi eam posse dicit *De principis*, vel
De potentibus. Quis vero non intelligit Christianæ religionis, ac veræ Philosophiæ elemen-
 ta hoc libro tradere propositum Origeni fuisse? Quamobrem revera sunt, ut subjicit Rufi-
 nus, & obscurissimi, & difficillimi. Addere poterat; erroribus quoque, & *ἀσάφειαν γνώσεως*
 seminibus fertillimi: in iis quippe præcipua dogmatum suorum fundamenta Origenes
 posuit. Quocirca Didymus brevibus eos illustravit commentariolis, Rufinus vero Roma-
 na loquela exposuit. Verum ut errorum suorum capita in hac lucubratione conclusit Ori-
 genes, ita in eadem mala suæ & fluxæ penitus in interpretando fidei egregium specimen F
 edere velle visus est Rufinus: sic enim fatur in Prologo: *Sic ubi ergo nos in libris eius (de apoc.)*
aliquid circa id invenimus, quod ab ipso in cæteris locis pie de Trinitate fuerat definitum, velut
adulteratum hoc & alienum, aut prætermisimus, aut secundum eam regulam pronuntium, quam ab ipso
frequenter invenimus assertam. Si qua sane velut peritis jam & scientibus loquens, dum breviter
transire vult, obscurius protulit; nos ut manifestior fieret locus, ea qua de ipsa re in alijs eius libris apertius
legeramus, adjecimus explanationi studentes: nihil tamen nostrum diximus, sed licet in alijs locis di-
cta, tamen sua sibi reddidimus. Qui licet suam voluisset celare perfidiam, facile illa sese prodi-
disset. Ex eo quippe libro multa in Apologeticum transtulit Pamphilus, quæ in Rufiniana
interpretatione desiderantur: velut in eo capite, ubi agitur De coæternitate Filij Dei, & ineya-
rabilitate eius à Patre, recitatur testimonium istud è libro primo: Videamus ergo quid sit Salva-